Lietas arhīva Nr. C-0892-22/24
ECLI:LV:RPPT:2022:0202.C68373421.3.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**
Rīgā 2022. gada 2. februārī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa šādā sastāvā:
tiesnese E. Stelte-Auziņa
rakstveida procesā izskatīja civillietu SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" prasībā pret /pers. A/ mantojuma masu par parāda piedziņu.

**Aprakstošā daļa**

[1] Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā 2020. gada 10. maijā saņemts SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" (turpmāk arī – prasītāja) prasības pieteikums pret /pers. A/ mantojuma masu (turpmāk arī – atbildētāja), kuru pārstāv mantojuma aizgādnis /pers. B/, par apsaimniekošanas un komunālo pakalpojumu parāda piedziņu.

Prasītāja, pamatojoties uz "Dzīvokļa īpašuma likuma" 8.panta otro daļu, 10.pantu, likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septīto daļu, Civillikuma 382., 1651., 1652.panta trešo daļu, 1662., 1759.panta pirmo punktu, 1762., 1765., 1779., 1828.pantiem, Civilprocesa likuma 29.panta otro daļu, 41.panta pirmo daļu., 127.pantu 128., 195.pantu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas parādu par maksājumiem, kas saistīti ar pārvaldīšanas darbībām un izdevumiem daudzdzīvokļu dzīvojamajā mājā /adrese/ 2295,70 *euro*, parādu par maksājumiem, kas saistīti ar mājas uzturēšanai sniegtākiem nepieciešamajiem pakalpojumiem (komunāliem pakalpojumiem) 1223,55 *euro* par laika periodu no 2010.gada 1.janvāra līdz 2020.gada 31.decembrim, likumiskos procentus 720,75 *euro* par laika periodu no 2012.gada 1.septembra līdz 2019.gada 3.jūnijam, tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu 404,24 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,37 *euro*, kā arī atzīt prasītājai tiesības saņemt likumiskos 6% (sešus procentus) gadā no nenomaksātā pamatparāda.

Prasības pieteikumā paskaidrots, ka prasītāja pārvalda un apsaimnieko daudzdzīvokļu dzīvojamo māju /adrese/. 2004. gada 28. janvārī starp prasītāju un /pers. A/ (turpmāk – īpašniece) noslēgts Dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgums (turpmāk – līgums).

Atbilstoši līguma noteikumiem īpašniece apņēmās apmaksāt visus izdevumus, kas saistīti ar dzīvojamās mājas, kā arī funkcionāli ar māju saistīto ēku un būvju un piesaistītā zemes gabala uzturēšanu un apsaimniekošanu, proporcionāli sava dzīvokļa kopējai platībai, kā arī maksu par pakalpojumiem, ko dzīvokļa īpašnieks saņem pamatojoties uz līgumiem, kas noslēgti starp apsaimniekotāju un pakalpojuma piegādātāju.

Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksa līdz 2017. gada 21. jūlijam noteikta, pamatojoties uz Ministru kabineta 2008. gada 9. decembra noteikumiem Nr. 1014 "Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu" (zaudējuši spēku 2017. gada 21. jūlijā), sākot no 2017. gada 21. jūlija, pamatojoties uz Ministru kabineta 2017. gada 11. jūlija noteikumiem Nr. 408 „Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas aprēķināšanas noteikumi".

Īpašniece mirusi /miršanas datums/. 2019. gada 10. aprīlī Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" ievietots sludinājums par Īpašnieces mantojuma atklāšanu (mantojuma reģistra Nr. 184615), nosakot 12 mēnešu pieteikšanās termiņu.

Ar 2019. gada 4. jūnija Rīgas bāriņtiesas lēmumu par mirušās atstātā mantojuma masas aizgādni iecelts /pers. B/ (turpmāk – mantojuma masas aizgādnis).

[2] 2021. gada 11. jūnijā tiesā saņemti mantojuma masas aizgādņa paskaidrojumi par prasību, kuros aizgādnis pilnībā atzīst prasību.

**Motīvu daļa**

[3] Pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

[4] No lietas materiāliem izriet, ka, pamatojoties uz Rīgas pilsētas valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas 1999. gada 2. novembra lēmumu Nr. 16564, īpašuma tiesības uz dzīvokli ieguva īpašniece, bet dzīvokļa īpašums zemesgrāmatā nav reģistrēts.

2004. gada 28. janvārī starp pusēm noslēgts Dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgums.

Lietā nav strīds par to, ka prasītāja ir nodrošinājusi dzīvojamās mājas /adrese/ uzturēšanu, apsaimniekošanu un komunālos pakalpojumus.

[5] Atbilstoši Civillikuma 1402. panta noteikumiem saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma. Savukārt saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma (spēkā stājās ar 2011. gada 1. janvāri) 10. pantu dzīvokļa īpašnieka pienākums ir piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā, segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus un norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka dzīvokļa īpašniekam ir pienākums veikt norēķinus par dzīvojamās mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu, kā arī saņemtajiem pakalpojumiem un ar to saistītos maksājumus.

[6] Dzīvokļa īpašuma īpašniece mirusi /miršanas datums/. Ar 2019. gada 4. jūnija Rīgas bāriņtiesas lēmumu mantojuma masai iecelts aizgādnis.

Lietā nav iegūtas ziņas, ka mirušās īpašnieces atstāto mantojumu kāds pieņēmis, ko apliecina Rīgas apgabaltiesas zvērināta notāra E.Virko 2020.gada 23.novembra paziņojums Nr.M184615 prasītājai.

[7] Saskaņā ar Civillikuma 382. panta noteikumiem mantojums ir kopība, kurā ietilpst visa kustamā un nekustamā manta, kā arī citiem atdodamās tiesības un saistības, kas mirušam vai par mirušu izsludinātam piederējušas viņa patiesās vai tiesiski pieņemamās nāves laikā. Šajā ziņā mirušo vai par mirušu izsludināto sauc par mantojuma atstājēju.

Saskaņā ar Civillikuma 383. panta noteikumiem, mantojums ir juridiska persona. Mantojums var iegūt tiesības un uzņemties saistības.

No minētā izriet, ka īpašnieka likumiskās saistības un atbildība (tostarp par maksājumiem) ar viņa nāves brīdi pāriet uz juridisko personu – mirušās

mantojuma masu.

Tas apstiprinās arī ar judikatūrā norādīto, Mantojums par juridisko personu kļūst nevis ar reģistrāciju publiskā reģistrā, bet pats par sevi uz likuma pamata un kā juridiskā persona pastāv laikā starp mantojuma atklāšanos un tā iegūšanu. Tas arī nozīmē, ka mantojums kā juridiskā persona tiesībspēju iegūst mantojuma atklāšanās brīdī uz likuma pamata. Šādas juridiskās personas konstrukcijas mērķis ir apvienot visu mantojuma masu (mantojumu) vienā personā un ļaut tam piedalīties civiltiesiskajā apgrozībā. Tādējādi mantojuma juridiskās personas statuss ļauj arī aizsargāt mantojuma atstājēja kreditorus, kas var vērst savus prasījumus pret mantojumu kā tiesību subjektu, tāpat arī ļauj juridiski atvieglot mantojuma aizgādnim vai testamenta izpildītājam mantojuma masas pārvaldīšanu. (*Senāta 2020. gada 27. marta spriedums lietā Nr. SKA-733/2020 ( ECLI:LV:AT:2020:0327.A420202416.18.S), 7. punkts Augstākās tiesas Tiesu prakses apkopojums "Tiesu prakse mantojuma lietās. (2013. gads – 2021. gada aprīlis) Judikatūras un zinātniski analītiskā nodaļa sadarbībā ar Senāta Civillietu departamentu. 12.lpp.*).

[8] Civillikuma 661. pants noteic, ka aizgādņus izrauga mantojuma lietā ieinteresētās personas un, ja viņiem ir vajadzīgās īpašības, apstiprina bāriņtiesa. Kad lietā ieinteresētās personas nevienu neieteic par aizgādni, tad aizgādņus ieceļ pati bāriņtiesa.

Ar lietas materiāliem pievienoto Rīgas bāriņtiesas 2019. gada 4. jūnija lēmumu pierādīts, ka mirušās mantojuma masai ir iecelts aizgādnis. Aizgādnis prasību atzinis pilnā apmērā.

[9] Ar lietas materiāliem pievienoto parāda aprēķinu tiesa konstatē, ka prasītāja parādu ir aprēķinājusi par laika posmu pēc īpašnieces nāves.

Tiesa atzīst, ka prasība daļā par pārvaldīšanas darbībām daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā /adrese/ (*pārvaldīšanas izdevumiem*) 2295,70 *euro*, maksājumiem par mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem (*komunāliem pakalpojumiem*) 1223,55 *euro* par laika periodu no 2010.gada 1.janvāra līdz 2020.gada 31.decembrim piedziņu ir apmierināma saskaņā ar "Dzīvokļa īpašuma likuma" 8.panta otro daļu, 10.pantu, likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septīto daļu, Civillikuma 382., 701., 705., 781. pantu.

[10] Tiesa atzīst, ka prasība daļā par nokavējuma procentu piedziņu nav pamatota un ir noraidāma.

Saskaņā ar Civillikuma 1759. panta 1. punktu procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1652. panta 3. punktu parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas. Saskaņā ar Civillikuma 1651. pantu nokavējums ir saistības izpildīšanas vai izpildījuma pieņemšanas prettiesīgs novilcinājums. Pirmajā gadījumā ir parādnieka, bet otrajā – kreditora nokavējums. Civillikuma 1657. pants noteic, ka tiesa var parādnieku atsvabināt no viņam neizdevīgām nokavējuma sekām arī citos gadījumos, kad viņu nevar vainot ne uzmanības trūkumā, ne vispār vieglprātībā vai nolaidībā, vai kad izpildīšana nav notikusi nepārvaramas varas dēļ.

No augstākminētajām tiesību normām izriet, ka likumisko nokavējuma procentu piemērošanas pamats ir prettiesisks, neatvainojams saistības izpildes nokavējums. Nokavējuma sekas turpretī nevar iestāties, ja saistību nebija iespējams izpildīt objektīvu apstākļu dēļ.

Prasītāja ir aprēķinājusi likumiskos nokavējuma procentus 720,75 *euro* par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas, apsaimniekošanas un komunālajiem pakalpojumu maksājumu nokavējumu par laika periodu no 2012. gada 1. septembra līdz 2019. gada 13. jūnijam, proti, par periodu, kad īpašniece bija mirusi. Nokavējuma procentus prasītāja aprēķinājusi sākot no 2012. gada 1. septembra - arī pēc īpašnieces nāves.

Līdz ar minēto tiesa secina, ka nav šaubu par to, ka mirušajai pēc nāves nebija iespējams turpināt veikt maksājumus.

No lietas materiāliem secināms, ka mantojuma masas aizgādnis iecelts ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu tikai 2019. gada 4. janvārī.

Šādos apstākļos tiesa secina, ka gandrīz par visu laika posmu, par kuru prasītāja lūdz piedzīt nokavējuma procentus, mantojuma masai nebija aizgādnis, kuram būtu tiesisks pamats veikt maksājumus par mantojuma masā ietilpstošā nekustamā īpašuma apsaimniekošanu.

Līdz ar to tiesa secina, ka attiecībā uz likumisko nokavējuma procentu prasību nav konstatējams saistību izpildes prettiesīgs novilcinājums, bet saistību izpildes faktiska neiespējamība sakarā ar īpašnieces nāvi un mantojuma aizgādņa un saistību pārņēmēju neesamību.

Konkrētajos apstākļos nepastāv tiesību normās noteiktie priekšnoteikumi likumisko procentu piemērošanai, līdz ar to prasība par nokavējuma procentu 720,75 *euro* piedziņu nav pamatota un ir noraidāma.

[11] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195. pantu prasītājai ir atzīstamas tiesības saņemt likumiskos sešus procentus gadā no ar spriedumu piedzītās summas par laiku no šī sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei.

[12] Ceļot prasību, prasītāja samaksājusi tiesas izdevumus - valsts nodevu 404,24 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,37 *euro*, kopā 409,61 *euro*. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, ja prasība apmierināta daļēji, tiesas izdevumus piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram. Prasība apmierināta 83% apmērā, līdz ar to no atbildētājas prasītājas labā ir piedzenami 83% no prasītājas samaksātajiem tiesas izdevumiem 339,98 *euro*.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājai nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

**R e z o l u t ī v ā  d a ļ a**

Pamatojoties uz iepriekš minēto un, vadoties no Civilprocesa likuma 8., 41., 97., 193. – 197. panta, 195., 204.[1] , panta, tiesa

**n o s p r i e d a :**

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, mantojuma masas par labu SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas numurs 40103362321, pārvaldīšanas maksas, komunālo pakalpojumu maksas parādu par periodu no 2010.gada 1.janvāra līdz 2020.gada 31.decembrim 3519,25 *euro,* tiesas izdevumus 339,98 *euro,* kopā 3859,23 *euro* (trīs tūkstoši astoņi simti piecdesmit deviņi *euro* un 23 *centi*), pārskaitot līdzekļus uz vienu no SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" norēķinu kontiem: 1) LV83PARX0013044380019 – AS „Citadele banka"; 2) LV65UNLA0050017186820 – AS „SEB banka"; 3) LV98HABA0551030734837 – AS „Swedbank".

Noraidīt SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas numurs 40103362321 prasību daļā par likumisko procentu 720,75 *euro* piedziņu.

Atzīt SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas numurs 40103362321, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, mantojuma masas, saņemt likumiskos sešus procentus gadā no ar spriedumu piedzītās summas, nepārsniedzot tās apmēru.

Noteikt sprieduma labprātīgai izpildei termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijai, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Sprieduma oriģināls ir pievienots un pieejams tiešsaistes sistēmā.